

Ministerie van Justitie
DROB/DIV/OAB/AL-CD

Dossier

Datum 06 JAN 2012

Nummer

Ambt

SVR/SG/DW

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

Ministerie van Veiligheid en Justitie
t.a.v. de Staatssecretaris van Veiligheid
en Justitie, mr F. Teeven
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Directie Strategie &
Ontwikkeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

Correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t 070-361 97 23
f 070-361 97 46
www.rechtspraak.nl

mw.v.

datum 4 januari 2012
contactpersoon
doorkiesnummer
faxnummer
e-mail
ons kenmerk
uw kenmerk
onderwerp Advies over wetsvoorstel tegengaan huwelijksdwang

Geachte heer Teeven,

Bij brief van 4 november jl., met kenmerk 5714633/11/6 verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de "Raad") advies uit te brengen over het wetsvoorstel tegengaan huwelijksdwang (het "wetsvoorstel").

In het wetsvoorstel wordt een aantal maatregelen voorgesteld die tot doel hebben om de huwelijksvrijheid te vergroten door de huwelijksdwang verder te beteugelen. Daarnaast wordt met het wetsvoorstel beoogd de erkenning van in het buitenland gesloten huwelijken te beperken tot hetgeen in overeenstemming is met het in Nederland meer algemeen ervaren karakter van het huwelijk. De maatregelen hebben betrekking op het tegengaan van huwelijken die onder dwang worden gesloten, een verbod op het sluiten van een huwelijk met een minderjarige, een verbod op het sluiten van een huwelijk met een bloedverwant in de derde of vierde graad in de zijlinie en het inperken van de mogelijkheid tot erkenning van in het buitenland gesloten polygame huwelijken.

Gehoord de gerechten adviseert de Raad u als volgt.¹

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad voor de rechtspraak de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechteren zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 4 januari 2012
kenmerk WvR 1000000100
pagina 2 van 3

Met de wijzigingen onder C en volgende wordt beoogd huwelijken tussen familieleden in de derde en vierde graad in de zijlinie tegen te gaan. Teneinde in situaties waarbij wel sprake is van een vrije huwelijkskeuze, toch een huwelijk mogelijk te maken, wordt in het wetsvoorstel geregeld dat door de aanstaande echtelieden een beëdigde verklaring bij de ambtenaar van de burgerlijke stand kan worden afgelegd. Ten overstaan van deze ambtenaar dienen de aanstaande echtelieden onder ede te verklaren dat zij vrijelijk hun toestemming geven tot het aangaan van het huwelijk.

De Raad onderschrijft het uitgangspunt dat huwelijksdwang moet worden tegengegaan, maar vraagt zich af of deze voorziening voldoende waarborg biedt om de niet vrijwillige huwelijken tegen te gaan. Immers, indien sprake is van druk of dwang vanuit de familie, is de betrokkene dan in staat te weigeren om onder ede te verklaren dat het huwelijk vrijwillig wordt aangegaan? Mogelijkerwijs dat een verklaring afgelegd ten overstaan van een rechter of een officier van justitie iets meer gewicht in de schaal kan leggen, maar ook daarmee is de twijfel nog niet weggenomen.

In het verlengde hiervan vraagt de Raad zich af hoe het voorschrift dat ten overstaan van de ambtenaar een beëdigde verklaring moet worden afgelegd in geval van een huwelijk tussen familieleden zich verhoudt met het gegeven dat in verreweg de meeste landen (aldus de MvT op p. 11) bloedverwantschap in de derde of vierde graad in de zijlinie geen huwelijksbeletsel vormt. Deze huwelijken dienen derhalve in Nederland erkend te worden, tenzij mocht blijken dat deze onder dwang zijn gesloten.

De wijzigingen onder J zien op een vergelijkbare regeling voor de stuiting van het huwelijk en het geregistreerd partnerschap. De toevoeging onder 1. (vrijelijke toestemming) dient niet in het vierde lid te worden opgenomen, maar in het vijfde lid. De woorden 'tot het huwelijk' zouden vervangen moeten worden door 'tot het geregistreerd partnerschap' en de toevoeging van artikel 41a in artikel 80a dient opgenomen te worden in de leden 5 en 6 en niet 4 en 5.

Werklast

In het wetsvoorstel bevat een drietal maatregelen die tot gevolg hebben dat de werklast iets zal stijgen. Het gaat dan om de volgende zaken:

1. De thans geldende uitzonderingssituaties op het verbod tot het aangaan van een huwelijk door minderjarigen worden geschrapt. In plaats daarvan wordt geregeld dat het huwelijksbeletsel niet geldt voor diegene die op grond van artikel 1:253ha BW door de rechter meerderjarig is verklaard. Te verwachten is dat deze wijziging tot gevolg heeft dat het aantal verzoeken tot meerderjarigverklaring iets zal stijgen.

2. Het Openbaar Ministerie krijgt de bevoegdheid om een voorgenomen huwelijk te stuiten, als genoegzaam is gebleken dat sprake is van huwelijksdwang. Dit betekent dat vaker een beroep op de rechter gedaan zou kunnen worden om de stuiting op te heffen. De Raad verwacht evenwel dat dit niet vaak zal voorkomen.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 4 januari 2012
kenmerk
pagina 3 van 5

3. De wijziging in artikel 71 maakt het mogelijk dat de nietigverklaring van het huwelijk ook door het Openbaar Ministerie kan worden gevraagd. Deze bevoegdheid zou kunnen leiden tot een toename van het aantal zaken tot nietigverklaring dat aan de rechter wordt voorgelegd. De Raad verwacht evenwel dat dit zich in de praktijk zeer weinig zal voordoen.

Gelet op het bovenstaande verwacht de Raad dat de invoering van het wetsvoorstel geen substantiële werklastgevolgen met zich mee zal brengen. Indien deze inschatting in de praktijk niet juist blijkt, zal de Raad hierover met u in overleg treden.

Hoogachtend,

Mr. J.C. van Dijk,
Lid Raad voor de rechtspraak

